

ՏՄԱՆ ԵՒ ԵՐԵՎԱՆԻ ՏՄԱՆ

Տարեկան գինը 10 ռուբլ, կես տարվանը 6 ռուբլ:
Առանձին համարները 7 կոպեկով:
Թիֆլիսում գրվում են միմյանի խմբագրատան մէջ:
Մեր հասցեն. Тифлисъ. Редакція «Мшакъ».
կամ Tiflis. Rédaction «Mschak».

Խմբագրությունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տօն օրերէն):
Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով:
Յայտարարութիւնների համար վճարում են
Խրաքանչիւր բառին 2 կոպեկ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Գաւառական հիւանդա-
նոց. Նամակ Բաղրուց. Նամակ Նուխուց. Ներքին
լուրեր.—ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Նամակ Պարս-
կաստանից. Արտաքին լուրեր.—ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ.
—ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ.—ԲՈՐՄԱ.—ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ.
ՆԵՐ.—ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ. Պարբերից.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԳԱՆՈՒԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԳԱՆՈՑ

Գիւղական համայնքը նախապաշարված հին,
պայեմական սովորութիւններով, մինչև այսօր
էլ կասկածով է վերաբերվում գէպի բժիշկի ու
նրա դեղերը: Մինչև օրս էլ ժողովրդի առաջնորդ
համարվող դասը՝ քահանաները աւելի հաւատում
են գրեթե անբերական խորհուրդներ տուող բժիշկին և
այդ պատճառով, եթէ գիւղերում երևում են տա-
րափոխիկ հիւանդութիւններ, դրանք ամենաառատ
հունձ են ունենում:

Դիցուք դիւրեւս սկսվել է վատոյտ հազը կամ
դիֆթերիա տարափոխիկ հիւանդութիւնը. ժողո-
վուրդը կարծելով թէ հիւանդութիւնը շատ կան-
գնի, հոգ չէ տանում հիւանդի վրա, նրա դուռ-
թիւնը չէ բարելաւում և օրովհետեւ հիւանդու-
թեան տարափոխիկ լինելու մասին ամենին
գաղափար չունի, ուստի թող է տալիս հիւան-
դին առողջների մօտ մնալ, որից վարակվում են
և միւսները: Չը նայելով այս նախապաշարմունք-
ներին, երբեմն բացառութիւններ լինում են—հի-
ւանդին բերում են բժիշկի մօտ և կիսով չափ կա-
տարում են նրա պատէրները:

Մի ամբողջ տարի դիտելուց յետոյ, այժմ մենք
մի դրական բան կարող ենք ասել գաւառում
բժիշկի առում օգուտների մասին:

Անցեալ 1888 թ. մայիս ամսից իզդիրում բաց-
ված է գաւառական հիւանդանոց մի բժիշկով և
երկու ֆելդշերով: Այդ հիւանդանոցի, բժիշկի,
ֆելդշերների և դեղերի ծախքը տալիս է գաւա-
ռիս ժողովուրդը և բերված հիւանդները բժիշ-
կում են ձրել:

Առաջին ամիսներում հասարակութիւնը շատ
քիչ էր օգտվում հիւանդանոցից և նրա համար
խորթ էր բժիշկին հիւանդի մօտ հրաւիրելը, բայց
հետզհետէ ընտելացաւ և նկատելի կերպով յա-
նախորդների թիւը շատացաւ. յուսով ենք, որ մի-

նրկու տարուց յետոյ բժիշկը պահանջ կը դառնայ
Սկզբներում իզդիրցիներին էին օգտվում հիւանդա-
նոցից, այժմ չըջակայ մօտիկ գիւղերից եկողները
աւելի շատ են և երբեմն էլ ծանր հիւանդներ
սայլով բերում են բժիշկի մօտ, կամ վերջինիս
հրաւիրում են գնալ հիւանդին այցելութեան:

Յունվարի մէկից մինչև այժմ հիւանդանոց յա-
նախորդների թիւը հասել է 5,500-ի, իսկ սկզբից
մինչև այժմ 10,000-ից անցնում է: Գեղատոմսով
բաց թողած դեղերի քանակութիւնը յունվարից
դէս հասնում է մօտ 2,500-ի: Այս թւերը պարզ
ցոյց են տալիս թէ ինչ մեծ օգուտ է ունեցել
հիւանդանոցը: Չը նայած այդքան մեծ օգուտներին,
հիւանդանոցի ունի մի քանի անյարմարութիւն-
ներ, որոնց վրա հրաւիրում ենք ու՛մ հարկն է
ուշադրութիւնը:

Նախ պատահել են դէպքեր, երբ հիւանդանո-
ցում դեղ չէ եղել. հիւանդները ստիպված են ե-
ղել սպասելու մինչև դեղի ստանալը. երբեմն
մարմում են՝ դեղը տալ, պատճառ բերելով որ
շատ է գործածվում. երբեմն էլ հիւանդին տրվե-
լիք դեղ չը լինելու պատճառով տալիս են նրա
նման մի այլ դեղ, որի ազդեցութիւնը կամ շատ
քիչ է լինում, կամ բոլորովին չէ ազդում: Բժիշ-
կը շատ անգամ գանգատվել է դեղ չը լինելու
համար և նրա կարծիքով, եթէ ընդհանուր ծախքի
վրա աւելացնեն էլի 300 ռուբլի, ամեն ինչ կար-
գին կերթայ: Չենք կարծում, որ 300 ռուբլու
համար հիւանդանոցի նման մի օգտակար հիւ-
նարկութիւն ապարդիւն դարձնեն: Դեղի համար
նշանակված 400 ռուբլին շատ քիչ է. մի ամբողջ
գաւառի հիւանդանոց, որ օրէնքը մօտ 100 յաճա-
խող ունի, ինչպէս կարող է այդքան չնչին արժեք
ունեցող դեղատոմսով եղալ գնալ:

Երկրորդ և զգալի անյարմարութիւնը նրա-
նումն է կայանում, որ բժիշկը տեղական լե-
զուներէն և ոչ մէկը չը գիտէ. ազգաբնակի-
ցիւնը բաղկացած է հայերից, պարսիկներից,
և քիւրդերից, որոնց Օ.Ա.Պ.Շ. չը գիտէ ու-
րերէն: Հայը կամ պարսիկը՝ գնում է հիւանդա-
նոց, իր լեզուով յայտնում է ցաւը, բժիշկը նրա
նշաններէն միայն հասկանում է թէ նա ինչ է
ուզում ասել: Այս, կայ մի թարգման, որը հի-
ւանդանոցի ծառան է և գիտէ գոթաբաններում
գործածվող աղճատած հոսերէն, հասկանալի է,
թէ զքա թարգմանած ինչ պէտք է լինի: Մի
մարդ որ գաղափար չունի անատոմիայի մասին,
որ իր կենսական ուսումն չէ ստացել, ինչպէս կա-
րող է բժիշկի մօտ թարգմանի դեր կատարել:

Այդպիսի թարգմանները, կարծելով որ մի բան
հասկանում են, երբեմն սխալ բացատրութիւններ
կարող են տալ և բժիշկի գործը դժուարացնել:

Մեր առաջարկութիւնն այս է: Ամենից նպա-
տակայարմար կը լինի, եթէ այդ տեսակ հիւան-
դանոցների բժիշկները, որոնք միշտ գործ ունեն
հասարակ ժողովրդի հետ, գիտենան տեղական
լեզուներ կամ հէնց նոյն ազգաբնակչութեան
պատկանող լինեն: Իսկ եթէ այդ ինչ-ինչ պատ-
ճառներով չէ կարելի, գոնէ տեղական լեզուներ
գիտցող մի ֆելդշեր լինի թարգման: (Ֆելդշերնե-
րից մէկը գիտէ հայերէն, բայց նա հիւանդանոցի
դեղագործն է և թարգմանի դեր չէ կատարում):

Մենք քանի անգամ ժողովրդից տրտունջ ենք
լսել թէ բժիշկը չը գիտենալով իրանց լեզուն, շատ
դժուարութեամբ կարողանում են հասկացնել նրան
իրանց հիւանդութիւնը, բայց թէ այդ հիւանդու-
թիւնը երբ է սկսվել, ինչ դէպքից և այլն, մնում է
բժիշկի համար մութը:

Այս բոլոր անպատեհութիւնները մէջտեղից կը
վերանան, եթէ բժիշկը գիտենայ տեղական լե-
զուներ կամ գոնէ բժշկութեան տարբերքների
հետ ծանօթ տեղական լեզուներ իմացող թարգ-
ման ունենայ:

Մենք կարծում ենք, որ շատ նպատակայարմար
կը լինի, եթէ մանկաբարձօհին էլ հայ լինի,
որովհետեւ կանայք իրանց ներքին հիւանդութիւնը
բժշկին յայտնելուց, այն էլ ծառայ-թարգմանի
միջոցով՝ քաշվում են. այդ պատճառով կանանց
հիւանդութիւնները մեծ մասամբ մնում են բաղդի-
բերմունքին, որոնք երբեմն ամենաանար հետևանք-
ներ են պատճառում նրանց:

Մենք մեծ յոյս ունենք, որ այս նշանատու և
ժողովրդի համար օգտակար հարցերը անուշադիր
չեն մնալ նրանց կողմից, որոնք աստիճանի են
հասարակութեան առողջապահութեան հոգսը:

ՆԱՄԱԿ ԲԱԳՈՒԹՅՈՒՆ

ԳՈՎԱԽԻ 22-ԻՆ

Վերջին ժամանակներս նաւթային գործը շատ
աւելի զրուծվում է ստացել: Ան նաւթի գինը զգա-
լի կերպով բարձրացել է և մեծ տաքնապի մէջ
դրել մեր նաւթագործարանատէրերին: Մինչև
այժմ դրանք առնում էին նաւթի պուրը 1—
2 1/2 կոպ. ամբողջ տարվայ ընթացքում, իսկ
այժմ առնում են 5—7 կոպ., այն ևս մեծ չքժ-
արութեամբ: Գների այս անակնկալ կերպով

բարձրանալը պէտք է վերագրել Բալթիանի
նաւթահանքերից ստացած նաւթի պակասութեա-
նը, որը այժմ շատ քիչ է ստացվում, համեմա-
տելով միւս տարիների հետ: Ֆոնտանները շատ
հաղուազիւտ են այժմ, եղածներն էլ շատ կար-
ճատեւ և աննշան են: Այն ինչ նախընթաց տա-
րիներում, որ չէր անցնում, որ մէկի նաւթա-
հանքում մի նոր ֆոնտան չը բացվէր և չը լցնէր
նաւթով Բալթիանի բոլոր նաւթակայարանները:

Ի նկատի պէտք է ունենալ նաև այն, որ օր-
րանից առաջ հանքատէրերը նաւթ էին ստանում՝
փորելով մինչև 60—100 սաժէն խորութեամբ,
այն ինչ այժմ շատերից քչերն են հանդիպում
վրա նաւթ ստանան. ըստ մեծի մասին այժմ ըս-
տացվում է, ինչպէս փորներն են ցոյց տալիս,
120—160 սաժէն խորութիւնից և եթէ այդ չե-
տերից ֆոնտանաձև չէ խլում նաւթը, համարեա
թէ հանքատէրը ոչնչով չէ վարձատրվում. այնու-
հետեւ մնում է նրան այդքան խորութիւնից քա-
շելով միմիայն աննշան արդիւնք ստանալ. դրա
համար էլ լուսական ծախս պէտք է սնել: Կան
նաև այս օրպէս փորողներ հանքատէրերից, ո-
րոնք հասած են 190—200 սաժէն խորութեան և
ոչ մի հետեւնքի չեն հասած, այլ յուսահատ
կերպով դարձեալ շարունակում են, այն յոյսով
միայն, որ մի օր պէտք է յետ ստանան իրանց
գործ դրած տանակալ հաղարները: Շատ ժա-
մանակ այդքան խորութիւնից ֆոնտանացու լը-
րում է ոչ թէ նաւթ, այլ մարուր ծծմբային
ջուր, որով և վերջանում է հանքատիրոջ ռեն-
ցած յոյսը դէպի այդ հորը:

Աւելացրէք դրա վրա և այն, որ գործարանները
շատացել են և եղածներն էլ կրկնապատիկ ըն-
դարձակել են իրանց գործունէութիւնը և այն
ժամանակ հասկանալի կը լինի նաւթի թանդա-
նալու պատճառը: Ահա այս հանգամանքներն են,
որ վերջին ժամանակներս ծանրաբեռնվելով, բը-
նականաբար բարձրացրին միանգամից նաւթի
գինը: Չը նայելով, որ նաւթը այսպէս թանկ է,
դրանից ստացած կերտոյնը համեմատաբար շատ
էժան է: Ան նաւթից ոչ պակաս թանկացաւ այս
վերջին երկու ամիսների ընթացքում նաև նաւթի
միացորդը, որը մեծ քանակութեամբ ծովով ար-
տահանվում է դէպի Ատտաթիան: Կերտոյնի պու-
րը, նաւթով ճանապարհելիս, արժէ այս օրպէս
22 կոպեկ, իսկ երկաթուղով խրաքանչիւր կաթ-
սան (վազօնը—600 պուր) արժէ 160—180 ռ.:
Նշանակը մեզանում անտանելի է. արտասովոր

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՊԱՐԻԶԻՑ

XVII

Նախորդ թղթակցութիւններս մէկի մէջ եւս
խոսեցայ Նկարագրել ձեզ ցուցահանդիսի Pa-
villon de Paris անուանված երկու շինութիւննե-
րի մէջ իմ տեսածները: Բայց երևի իմ այս թղթ-
թակցութիւնս կարճ կը լինի, քանի որ ցուցա-
հանդիսի այդ բաժնի մի նշանաւոր մասը, այն է
քաղաքային իրական արհեստաւորաց դպրոց-
ների ցուցահանդէսը, ես արդէն կարողութեանս
չափ նկարագրեցի:

Pavillon de Paris ասված երկու շինութիւնների
մէջ ամբողջով բաժնիւր օւրիշ բան չէ, եթէ ոչ
Պարիզի քաղաքային վարչութեան ցուցահանդէսը:
Նրանի թէ օւրիշ քաղաքներ կարողանային Պա-
րիզի քաղաքային վարչութեան հանդէս գրված
բաժնի հաղաբերող մասն անգամ ներկայացնել...
Պարիզի քաղաքային վարչութեան ցուցահանդէսը,
որը զետեղված է արդիւնագործութիւնների պա-
լատի զվարար մուտքի առջև գտնվող երկու շի-
նութիւններում, բաժանվում է իսկապէս հետեւեալ
մասերի. քաղաքային ազմիշխարացիա, քաղաքա-

յին առողջական մասը, քաղաքային դպրոցական
գործը, քաղաքային անտեսութիւնն ու հրապարա-
կական աշխատանքները և վերջապէս Պարիզ
քաղաքի պատմութիւնը:

Պարիզ քաղաքի պատմութիւնը ներկայացրած է
30 պլաններով (որոնցից մէկը կազմել է գերմա-
նացի կոմսօգրաֆ Վերաուրիան Միլնստեր), որոնք
ցոյց են տալիս մեզ, ինչպէս հետզհետէ դարգացել
և ընդարձակվել է քաղաքը՝ գալլիական և հռո-
մէական ժամանակներից մինչև անցեալ դարի
վերջը: Ապա հանդէս են դրված պլաններ, որոնք
ներկայացնում են Պարիզը ներկայ դարի սկզբից
մինչև մեր օրերը, պատկապէս այն փոփոխու-
թիւններով քաղաքի կազմակերպութեան մէջ, ո-
րոնք առաջ եկան 1871 թիւից յետոյ:

Քաղաքային անտեսութեան և հրապարակա-
կան աշխատանքների վերաբերվում են բազմա-
թիւ պլաններ և մօզէլներ՝ կամուրջների, ջրանցք-
ների, անմաքրութեան ստորերկրեայ խողովակ-
ների, քաղաքային շինութիւնների և հաստատու-
թիւնների միջոցով: Այդտեղ հանդէս են դրված բնական
մեծութեամբ ջրանցքների խողովակների և անմաք-
րութեան համար խողովակների այլ և այլ սխե-
մաների նմաններ և մինչև անգամ դահլիճներից
մինում շինված է ջրանցքի օրինակը, որտեղ
ճշմարիտ վազում է ջուրը, իսկ փոքր ինչ աւելի
հեռու կառուցված է անմաքրութեան ստորերկ-

րեայ խողովակի օրինակը, որը մաքրվում է
ջրանցքից թափվող ջրի հոսանքով: Ստորերկրեայ
խողովակները դարձված են յատկապէս ցուցա-
հանդիսի այդ բաժնի համար կառուցված կա-
մարների տակ, որոնց անցքերը լուսաւորված են
լապտերներով:

Քաղաքային ազմիշխարացիայի բաժնում հան-
դէս են գրված ամենակատարեւելագործված սխե-
մաների բազմաթիւ հրաշք մեքենաներ, և գոր-
ծիչներ, հրդեհների ժամանակ գործածվող սան-
դուղաներ և հրաշք խմբի մարդկանց համար
յարմարագոյն հագուստներ: Իսկ քաղաքային ա-
ռողջական մասում աչքի են ընկնում բնական
մեծութեամբ կառուցված երկու հատ երեք-յար-
կանի, միջին կարողութեան բնակիչների համար
յարմարեցրած տներ: Այդ տները, որոնք միմանց
գիմաց են չինված, կրում են հետեւեալ նշանակ-
ները. առաջինի վրա գրված է՝ «maison insalub-
re» (անառողջ տուն), իսկ միւսի վրա՝ «maison
salubre» (առողջ տուն): Եւ իբրեւ, այդպէս հե-
թով մտնելով առաջին և երկրորդ տան մէջ, աչ-
կերես, չօշափելի կերպով կարող է համոզվել որ-
քան անառողջ կերպով է կառուցված տներից
առաջինը և որքան առողջական պայմանները
աչքի առջև են ունեցել՝ կառուցանելով երկրորդ
տունը: Ուշադրութեամբ արժանի է այն հանգա-
մանը, որ երկու տների յարկերի, սենեակների,

և նոյն իսկ արտաքինների դասաւորութիւնը
կատարելապէս միանման է, միայն առաջին տան
մէջ պահպանված չեն ոչինչ առողջական անհրա-
ժեշտ պայմաններ, իսկ երկրորդի բոլոր մասերը
թէ սանդուղաները, թէ յատակները, թէ պա-
տուհանները, թէ արտաքինները, թէ անմաքրու-
թեան համար խողովակները, թէ լուսավիւտ ու
ճերմակեղէն լուսնաւոր տեղերը, թէ խոհանոցը,
—այնպէս են շինված և այնպիսի նիւթերից, որ
կատարելապէս համապատասխան են առողջա-
պահական նորադոյն գիտութեան ամենանհրա-
ժեշտ պայմաններին:

Քաղաքային դպրոցական գործի մասին ես
արդէն բաւական խօսեցի իմ մի նախորդ թղթ-
թակցութեանս մէջ, ջանալով ծանօթացնել ձեզ
յատկապէս քաղաքային իրական արհեստաւորաց
և իգական տարրական դպրոցների հետ: Այժմ
ինձ մնում է միայն աւելացնել, որ և տղաների
թէ տարրական և թէ արհեստաւորաց քաղաքա-
յին դպրոցները ոչնչով պակաս չեն և յետ չեն
մնում նոյնանման իրական քաղաքային դպրոց-
ներից: Այդտեղ ձեզ ցոյց է տրվում օրինակելի
դասատուներ, ամենապարմար նստարաններով աշա-
կերտների համար և ամբիօնով վարժապետի
համար: Ապա անցնելով այն սրահները, որտեղ
հանդէս են գրված արական արհեստաւորաց
քաղաքային դպրոցների սաների արդիւնները՝

դէմ Մոմարտորում Բարձրագոյն դատարանում շարունակւում էր միջադրական հետք ընթերցանութիւնը: Գլխաւոր պրօկուրօրը պատմեց լիօնի սահմանի վրա եղած անցքը, Բուլանժէի ճանապարհ ընկնելու ժամանակ իւրեանց-Ֆէրրադում, Լօնդանի դաշտի վրա 1887 թիւի յուլիսի 14-ի ցոյցերը և նախագահական ճշնամամի ժամանակ Բուլանժէի արած ցոյցերը, նրան հանրապետութեան նախագահ հրատարակելու նպատակով: Պրօկուրօրը կարծում է, որ այդ բոլոր գործողութիւնները պետութեան յապառման զէմ առաւ փորձի սկիզբն է:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 30 յուլիսի: Մեծ իշխան Կոնստանտին Նիկոլաւիչի կեանքին սպառնացող հիւսանդութեան նշանները, թուլացել են, բայց կաթուածահար եղած անդամների լաւանալը շատ դանդաղ է առաջ գնում: Բիւլլետենի տպագրելը դադարեցրած է:

ԼՕՆԴՈՆ, 30 յուլիսի: Բ. Դուրը ուղարկեց պետութիւններին յայտագիր, իբրեւ պատասխան իրենցին վերաբերեալ յունական յայտագրին: Բ. Դուրը հերքում է այն կարծիքը, թէ Բ. Դուրը պէտք է պատգաթանաւոր համարել և յայտնում է, որ Շաքի-փաշան նշանակված է ժամանակաւոր հրամանատար զօրքի և ժամանակաւոր նահանգապետ Արիտէի, և որ Բ. Դուրը Արիտէի նահանգապետ ըրիտօնեայ է նշանակելու, հէն որ խառնակութիւնները կը դադարեն:

ՊԱՐԻՅ, 31 յուլիսի: Դատախազը առաջարկեց գնեկալ Բուլանժէին յանձնել բարձրագոյն ատենի հետքին՝ մեղադրելով նրան դաւաճութեան և դրա հետ կապ ունեցող յանցանքների մէջ:

ԱԹԵՆԻ, 30 յուլիսի: Թուրքերը կոտորեցին մի քանի քրիստոնեաներ և թալանեցին Ասի-պօլուս գիւղը, որը գտնւում է Բէաթիայի մօտ: Բէաթիայի հիւպատոսները այդ մասին առաջադրութիւններ արեցին անդակաւ իշխանութիւններին:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 31 յուլիսի: Երէկ սկսվեցան ծո-

վային զօրախաղերը Սկէաբորգի մօտ, որ հնա-ցին գնեկալ-ծովագետը և ծովային մինիստր-թեան կառավարիչը:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԲՈՐՍԱ

Յուլիսի 28-ին

Լօնդոնի վրա 10 ֆունտ արծիւ	96 ր. 50 >
Բերլինի վրա 100 մարկ	47 > 15 >
Փարիզի վրա 100 ֆրանկ	38 > 20 >
Ռուսի	7 > 71 >
Մարսային կուպոններ	154 > — >
Արծաթ	1 > 11 >
Բորսային դիսկոնտներ	6 և 70/0 >
Պետակ. բանկ. 50/0 տոմս 1-ին շրջանի	98 > 75 >
— — — — — 2-րդ —	98 > 75 >
— — — — — 3-րդ —	98 > 62 >
— — — — — 4-րդ —	98 > 62 >
— — — — — 5-րդ —	98 > 62 >
— — — — — 6-րդ —	99 > — >
Նոր 40/0	83 > 25 >
Արեւելեան 50/0 փոխառութիւն 1-ին շրջ.	99 > — >
— — — — — 2-րդ —	98 > 75 >
— — — — — 3-րդ —	98 > 87 >
Նիւրնբերգ 50/0 առաջին փոխառութիւն	264 > — >
— — — — — երկրորդ —	245 > 25 >
51/20/0 Բէնտա	102 > 75 >
Ռուսիայ Բէնտա	172 > — >
Եթովպիոյ կոնսոլիդ. փոխառ.	141 > — >
Նոր երկաթուղային Բէնտա	98 > 75 >
50/0 գրաւակ. թղթեր կալուած.	— > — >
— — — — — փոխ. կրեդ. ընկ. մետ.	147 > 50 >
— — — — — թղթադ.	92 > 37 >
Գրաւ. թղ. Ազն. բանկի	98 > 25 >
Գիւղական բանկի	102 > 50 >
60/0 գրաւ. թղ. Թիֆլիսի—27 և 43տ.	97 > 50 >
— — — — — Թուրքիայի—18 և 43տ.	98 > — >
Ս. Պետերբուրգի քաղաքային օրկի-դաշնանի	94 > 87 >
Մոսկւայի քաղաք. օրկիդաշնանի	93 > 75 >
Օղէսայի	94 > — >
Թիֆլիսի քաղաք. կրեդ. ընկ. օրկ.	84 > 50 >
Ս. Պետերբուրգի քաղաքի արտադրութիւնը դանդաղ է:	— > — >

ժամանակաւոր խմբագիր Յ. ՏԵՐ-ՄԱՐԿՈՍԵԱՆՅ

Հրատարակելի ԳԻՐԳՈՐ ԱՐՄԵՆԻ

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ն Ե Ր

ԵՐԶՐՈՒՄԻ ՀԱՅՈՑ ԴՊՐՈՑՆԵՐԻ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ

Երաւարարում է, որ այլ և այլ անակնկալ արեւելքները յնդաւրջներ հոգաբարձութեան ծրագիրը և հարկադրեցին գէթ այս տարի թողնել դպրոցները նախկին դըրութեան մէջ. ուստի Երբրոնում վարժապետութիւն և վարժուհիութիւն անել յանկացողները թող նեղութիւն չը կրեն այլ ևս դիմելու հոգաբարձութեանը:

1—2

Զմիւռնիա.

Պ. Գ. Յ. Բաբայանին!

Մեծապատիւ պարոն, յուլիսի 18 թուով ձեր գրած նամակը ստացայ, բայց ձեր հասցէն անորոշ լինելով, զուգէ պատասխանս ժամանակը նամակով չը հասնի ձեզ. ուստի հրապարակով գրում եմ այս տողերը:—Դիմում էք ինձ, որ իմ երաշխաւորութեամբ, ուղարկեմ ձեր դպրոցների համար՝ մանկավարժութեան ընթացքը՝ Գերմանիայում կամ Շվեյցարիայում վկայագրով աւարտած մի վարժուհի և մի մանկավարժ, որ դասերի հետ պէտք է կատարէ անպակաս պաշտօն ևս, ուսմիկ ստանալով 150 օսմանեան ոսկի: Ձեր նպատակին յարմար վարժուհի չը ձանաչելով կարող եմ ցոյց տալ ձեզ ուսուցիչ Կ. Յովհաննէս Տ. Միրաբեանին, որ այժմ Ալեքսանդրապոլում է: Դուք ինքներդ, իբրեւ հոգաբարձու՝ դիմեցէք նրան ինձ անկարելի է ձեր առաջարկն ընդունել: Սարգիս Զ. Բեգ-Նազարեանց

ԹԻՖԼԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԱՐՀԵՍՏԱԻՈՐԱՅ

Դպրոցի վարչութիւնը սրանով յայտնում է, որ ուսումնարանն նոր մտնող աշակերտներին քննութիւնները և վերաքննութիւնները կը լինեն օգոստոս ամսի 23, 24 և 26-ին: Ինդիքները ընդունվում են ուսումնարանի գրասենեակում ամեն օր 10-ից մինչև 12 ժամը, բացի կիրակի և տօն օրերից: Ուսումնարանի գիրքկաթօրի անունով տրւած ինդիքը հետ պէտք է ներկայացնել և մէտրիքական վկայականը (և ոչ թէ պատճէնը) և ծաղիկ վկայական: Արհեստաւորաց դպրոց մտնողները պէտք է առողջակազմ լինեն և պէտք է լինեն 13½ տարեկանից ոչ պակաս և 19 տարեկանից ոչ անկիւ: Ուսումնարան մտնողները պէտք է զիտեան որբապան պատմութիւնից զրոտար աղօթքները և անցքերը, ազատ ընթերցանութիւն և պէտք է մայրենի ու ուսաց լեզուով առանց խոշոր սխալների գրեն և թուարանական չորս գործողութիւնները գիտենան:

1—3

ԱԶԴ.

Ազգային երկես. վարժարանաց անօրէնութեան և ուսուցչութեան պաշտօնը զոհացուցիչ թողնակա կարող աղանդ մը յանձնելու փափաքաւ, ուսումնական խորհուրդս կը խնդրէ որ սոյն պաշտօնին յարմար և զայն ստանձնել փափաքող աղաքային հաճին յատուկ նամակաւ դիմել իրեն և յայտնել իրենց պայմանները: Ինչպէս զաշտօնեայն պարտ է լինել վարժ դաստիարակ, հմուտ հայերէնի և մի եւրօպական լեզուի, ինչպէս նաեւ ինչ-ինչ կարեւոր ուսմանց և գիտութեանց:

Կարողական նոր շրջանը սեպտեմբերի 1/13-էն կը սկսի, հետեւաբար ամեն առաջարկը պարտին լինել ընդ փոյթ:

Նամակը պիտի ուղղուին առ ուսումնական խորհուրդ, առաջնորդարան հայոց ի Զմիւռնիա:

Ուսումնական խորհուրդ:

3—5

ՄՈՎՍԵՍ ԽՈՐԵՆԱՅԻ

Հայկական պատմութիւն մաքուր, կանոնաւոր աշխարհաբար լեզուով թարգմանեց և լուսարանեց խորէն Տ. Վ. Ստեփանէ, բազմաթիւ ծանօթութիւններով, նորանոր բազմաթիւներով, յաւելուածներով, ընդարձակ յառաջաբանով: Մանաւանդ հայ աշակերտներին կարգալու և ուսումնասիրելու կարեւոր զիջք է: Գինն է 1 լուրի 50 կօպ: Կրմելու է թարգմանչին: Θεοδοςια, αρχ. Χορενυ. Οτπανε.

(1 և 15) 1—3

Վ. ՇԷՔՍՊԻՐ

ՋՈՒՐ ՏԵՂԸ ՄԵԾ ԱՂՄՈՒԿ

Կօմէդիա 5 արարուածով

Թարգ. Յ. Լալայեանցի

Գինն է 50 կօպէի:

Վաճառվում է Կենտրոնական գրավաճառանոցում և իշխ. Բէհրութեանի գործա-կարկան պալլիթիւնում:

2—10

ԵՐԵՒԱՆԻ ԹԵՄԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑՆՈՑԻ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ

Հրաւիրում է երկու բարձրագոյն կրթութիւն ստացած ուսուցիչ ուսուցչ լեզուի, ընդհանուր պատմութեան և ընդհանուր աշխարհագրութեան դասերի համար, և երկու հմուտ մանկավարժ երկրորդ նախակրթարանի երկու զուգընթացների համար: Առաջինների վարձարութիւնը պայմանաւոր է, իսկ երկրորդներինը հինգ հարիւրական լուրի: Ցանկացողները, ներկայացնելով իրանց ուսումնական վկայագրերը, թող դիմեն դպրանոցի տեսչին հետեւալ հասցէով՝ Эривань, Доктору Арутюнянцу.

8—8

Մարմնի մասերը, մանաւանդ ոտների մասերը փոխելուց պահպանող փաշ:

ԳԱԼՄԱՆԻՆ

Ժախվում է զեղաններում և զրօղիտների մօտ Եւրօպայի նշանաւոր քաղաքներում և Կայսրութեան բոլոր քաղաքներում: ԳԼԽԱՌՈՐ ՊԱՆՏՍ Գրնվում է ՎԱՐՇԱՎԱՅՈՒՄ, հնարողի, զեղատան տիրոջ, ֆարմացիայի մագիստր Վ. ԿԱՐՊԻՆՍԿՈՒ մօտ, Էլէկտորալայա փողոց, № 39. Գալմանին մեծ արկղը արժէ Վարշավայում 50 կ. փաթը 30 կօպ.

ՊԵՏԵՐ Ե ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂՏՈՒՄՆԵՐԻՅ

և պահանջել, որ իւրաքանչիւր արկղը կրէր փաշու գործածութեան բացատրութիւնը և փարիզի ցուցահանգիսի մեղալիները:

Ս. 24869

5—10 (Ե)

Въ редакціи газеты „МШАКЪ“ продаются слѣдующія брошюры: 1) „Экономич. Положеніе Турецкихъ Армянъ“, публич. лекція Д—ра Г. Арцруни, перев. съ арм. А. Аракелянца. Цѣна 25 к. 2) Die Economische Lage der Armenier in der Türkei, ein öffentl. Vortrag von Dr. Grigor Arzruni, übersetzt von A. Amiranjanjanz. Preis 25 k. 3) Die Hungersnoth in Türkisch-Arménien, ein Vortrag von Dr. Grigor Arzruni, übersetzt von Amiranjanjanz. Preis 20 kop.

Иногородные, желающие получить брошюры, благоволят присылать по 30 коп. почтовыми марками, за каждую брошюру. Адресъ. Тифлисъ, Редакція „Мшакъ“, или Tiflis, Redaction „Mschak“. (Ե)

ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ

Ե Ր Կ Ո Ւ Ս Ե Ռ Ի Ա Ն Ձ Ա Ն Ց Հ Ա Մ Ա Ր

ՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏՍՐԻ

Առևտրական Կուրսերի նպատակն է՝ մոնետարական առևտրական կրթութիւն տալ երկու սեռի անձանց և պատրաստել զործնական ճանապարհով հմուտ հաշուապահներ: Աւարտողները ստանում են ատտեստատներ: Աւանդելի առարկայք սորա են՝ 1) Առևտրական հետեւութիւն, 2) Առևտրական թուարանութիւն, 3) Հաշուապահութիւն (պարզ, կրկնակի և բանկային), 4) Թուարանութիւն համընթիւ վրա, 5) Առևտրական թղթակցութիւն, 6) Առևտրական և մուրհակի կանոնադրութիւն և 7) գեղադրութիւն: Ուսումը սկսվելու է սեպտեմբերի 15-ից, Ընդունելութիւնները սեպտեմբերի 1-ից, ամենայն օր, երեկոյեան 4-ից մինչև 8 ժամը, Կուրսեր հիմնողի բնակարանում, Սոլովալում, Ալեքսանդր Փրիդոսովի տանը, № 9 Սերգիէվսկայա և Նազարեայա փողոցների անկիւնում, զեղատան գիմնաց: Մարգիբը ու կանոնները կարելի է ստանալ ՁԻՐԱՊԵՍ Եղբ. Ծովանովների բանկային գրասենեակում և Կուրսերի հիմնողի բնակարանում: Օտարաքաղաքացիք դիմում են Կուրսերի հիմնողին:—въ Тифлисъ, С. П. Мануэлянцу.

7—20 (Ե. Շ.)

Երեւանի թեմական դպրանոցում դասեր ստանալու ցանկացողները կարող են ուղարկել իրանց խնդիրները մինչև օգոստոսի 10-ը և խնդրատուները վերջնական պատասխան կը ստանան այդ օրից յետ, երբ կը կայանայ հոգաբարձական ժողովայն հարցի մասին: Տեսուչ դպրանոցի բժիշկ Մ. Յարութիւնեանց:

P. S. Կը խնդրեմ, որ միւս հայ թերթերը եթէ կարելի է, տրտատպեն այս յայտարարութիւնը:

2—3

ԲԺԻՇԿ ԳՐԷՕԲՐԱԺԷՆԱԿԻ

Մանաւորապէս բժշկում է Էլէկտրականութեամբ, ֆարադական և գալվանական հոսանքով ձեռքերի և ոտների անդամաւորութիւնից, բէկմատիլից, ներկային հիւսնութիւններից և կոնտրակտուրայից (կանոններն անդամաւորութիւն), բժշկում է կոյրերին և խուլերին անդամաւորութիւնից և նոյնպէս ընդունում է կանացի հիւսնութիւններով և օրփրիկով տկարներին:

Հիւսնոյն ընդունելութիւնը ամեն օր, առաւօտեան 9 ժամից մինչև 12 ժամ և երեկոյեան 7 ժամից մինչև 8 ժամ, Միքայէլեան փողոցում, Բէկիւսովի տանը, № 103.

2—10